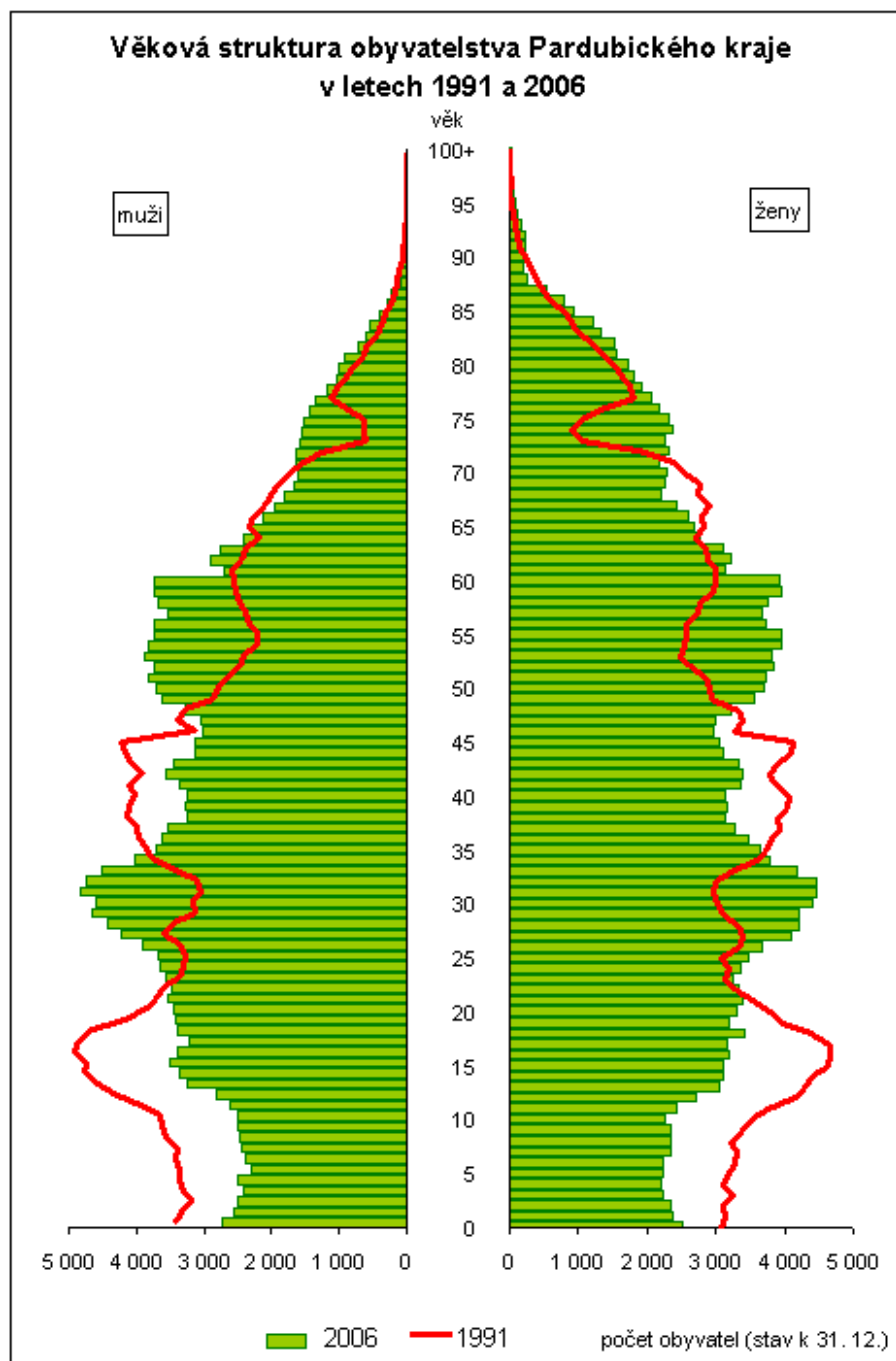

ANALYTICKÉ INFORMACE

VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA PARDUBICKÉHO KRAJE V ROCE 2006

K 31. 12. 2006 žilo na území Pardubického kraje **507 751 obyvatel**, tj. o 1 727 osob více než v roce 2005, ale zároveň o zhruba 1 500 osob méně ve srovnání s rokem 1991. Počtem obyvatel se Pardubický kraj řadí na dvanácté místo mezi kraji České republiky, méně obyvatel žije pouze v Libereckém a Karlovarském kraji.

Současné **věkové složení obyvatel** Pardubického kraje (i celé České republiky) ovlivnil zejména prudký pokles porodnosti v první polovině 90. let 20. století, následná stagnace ročních počtů narozených dětí a mírný vzestup jejich počtu v posledních třech letech. Tento vývoj od počátku 90. let minulého století vytvořil další výrazný „zářez“ v základně věkové pyramidy (tzv. strom života – grafické znázornění věkového složení populace).

Děti ve věku **0 – 14 let** tvořily v roce 2006 15,0 % obyvatel kraje (čtvrtý nejvyšší podíl mezi kraji ČR), ve srovnání s rokem 1991 to je o 6,1 procentního bodu méně. V absolutním vyjádření poklesl počet dětí do čtrnácti let od roku 1991 téměř o 31,5 tisíc.

Obyvatelstvo v tzv. produktivním věku, tj. ve věku **15 – 64 let**, se na celkovém počtu obyvatel v kraji v roce 2006 podílelo 70,3 % (po kraji Vysočina druhý nejnižší podíl mezi všemi kraji republiky). Tato věková kategorie obyvatelstva byla koncem 80. a v první polovině 90. let posílena silnými ročníky narozenými v sedmdesátých letech, které vstupovaly do věku ekonomické aktivity.

Obyvatelé **starší 65 let** tvořili v roce 2006 14,7 % populace kraje. Podíl osob v této nejstarší věkové kategorii se zvyšoval jen pomalu (mezi roky 1991 a 2006 o 2 procentní body), protože přes tuto věkovou hranici přecházely početně slabé ročníky. V nejbližších letech však bude tato kategorie posílena osobami narozenými v natalitní vlně po druhé světové válce. Obyvatelstvo tak začne intenzivně stárnout i tzv. seshora věkové pyramidy, nikoli jen zespoda (díky snížení podílu dětí v populaci), jak tomu bylo doposud.

V souvislosti s uvedenými změnami ve věkové struktuře roste také **průměrný věk** obyvatel kraje – mezi roky 1991 a 2006 se zvýšil o 3,8 roku (ze 36,2 na 40,0 let). Průměrný věk mužů v roce 2006 byl 38,5 roku, průměrný věk žen dosáhl 41,5 let. Obyvatelstvo Pardubického kraje je v průměru mladší než populace České republiky jako celku, průměrný věk obyvatel republiky v roce 2006 byl 40,2 let.

ANALYTICKÉ INFORMACE

Charakteristiky věkového složení obyvatelstva Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

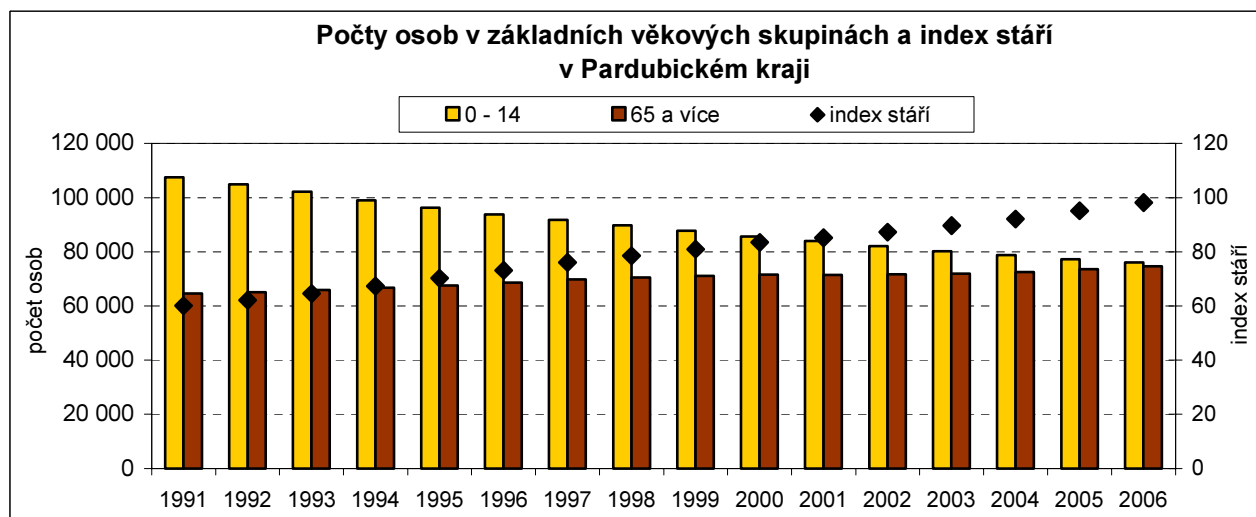
	1991	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Rozdíl 2006 - 1991
Obyvatelstvo celkem	509 283	510 072	508 566	507 176	506 534	505 486	505 285	506 024	507 751	3) 99,7
v tom ve věku (v %):										
0 - 14	21,1	18,9	16,8	16,5	16,2	15,9	15,6	15,3	15,0	-6,1
15 - 64	66,2	67,9	69,1	69,4	69,6	69,9	70,0	70,2	70,3	4,1
65 a více	12,7	13,3	14,1	14,1	14,2	14,2	14,4	14,5	14,7	2,0
Index stáří ¹⁾	60,0	70,3	83,5	85,1	87,3	89,7	92,2	95,1	98,1	38,1
Index ekonom. zatížení ²⁾	51,0	47,3	44,7	44,2	43,6	43,1	42,8	42,4	42,2	-8,8
Průměrný věk										
celkem	36,2	37,0	38,4	38,7	39,0	39,3	39,6	39,8	40,0	3,8
muži	34,5	35,4	36,9	37,1	37,4	37,7	38,0	38,2	38,5	3,9
ženy	37,8	38,5	40,0	40,2	40,5	40,8	41,0	41,3	41,5	3,7

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 - 14 let

²⁾ počet dětí ve věku 0 - 14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

³⁾ index 2006/1991

Rostoucí trend má rovněž vývoj hodnot **indexu stáří** (počet osob pětadesátiletých a starších připadajících na 100 dětí ve věku 0 - 14 let), v letech 1991 až 2006 vzrostla jeho hodnota ze 60,0 na 98,1. Index stáří v České republice v roce 2006 dosáhl hodnoty 100,2, tj. o 38 bodů více ve srovnání s rokem 1991.

Díky poklesu počtu dětí v populaci a naopak mírně rostoucímu počtu osob ve věku ekonomické aktivity se snižuje ekonomická zatíženost obyvatelstva. Tzv. **index ekonomického zatížení** (počet dětí do 14 let a osob pětadesátiletých a starších na 100 osob ve věku 15 - 64 let) poklesl téměř o devět bodů - z 51,0 v roce 1991 na 42,2 v roce 2006. Celorepubliková hodnota tohoto ukazatele v roce 2006 činila 40,4.

Charakteristiky věkového složení obyvatelstva okresů Pardubického kraje v letech 1991 a 2006 (stav k 31. 12.)

	Chrudim		Pardubice		Svitavy		Ústí nad Orlicí	
	1991	2006	1991	2006	1991	2006	1991	2006
Obyvatelstvo celkem	105 936	104 784	163 329	162 175	102 571	101 839	137 447	138 953
v tom ve věku (v %):								
0 - 14	21,4	15,1	19,9	13,8	21,5	15,6	22,0	15,8
15 - 64	65,1	70,0	67,5	70,5	66,2	70,5	65,6	70,3
65 a více	13,4	14,9	12,6	15,7	12,3	13,8	12,4	13,9
Index stáří ¹⁾	62,7	99,1	63,5	114,0	57,2	88,5	56,4	88,2
Index ekonom. zatížení ²⁾	53,6	42,9	48,1	41,9	51,0	41,8	52,5	42,3
Průměrný věk								
celkem	36,4	40,0	36,9	41,0	35,8	39,4	35,6	39,3
muži	34,7	38,5	35,2	39,4	34,1	37,9	33,9	37,9
ženy	38,1	41,6	38,4	42,5	37,4	40,9	37,1	40,7

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 - 14 let

²⁾ počet dětí ve věku 0 - 14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

ANALYTICKÉ INFORMACE

Procentuálně nejvyšší zastoupení dětské složky populace (0 – 14 let) je v rámci kraje charakteristické pro **okres Ústí nad Orlicí** (15,8 % v roce 2006), jde o šestý nejvyšší podíl mezi 76 okresy České republiky (bez Prahy). Mezi prvními deseti okresy s nejvyšším zastoupením dětí se umístil také okres Svitavy (15,6 %, deváté místo). Na opačném pólu se nachází okres Pardubice s 13,8 % dětí do 14 let a je tak ve srovnání se všemi okresy ČR okresem se třetím nejnižším zastoupením dětské složky v populaci. Pardubický okres se zároveň zařadil mezi deset okresů v republice s nejvyšším podílem obyvatel ve věku 65 a více let (15,7 % v roce 2006).

Poměrně výrazné stárnutí populace okresu Pardubice se odráží rovněž v hodnotách průměrného věku a indexu stárí. V roce 2006 dosáhl průměrný věk obyvatel okresu 41,0 let (šestý nejvyšší průměrný věk mezi okresy ČR). S hodnotou indexu stárí 114,0 pak pardubický okres obsadil v meziokresním srovnání dokonce čtvrtou příčku. Na opačné straně z hlediska průměrného věku obyvatel v kraji stojí okres Ústí nad Orlicí. Průměrný věk obyvatel v roce 2006 zde byl 39,3 roku, index stárí dosáhl v loňském roce hodnoty 88,2.

Charakteristiky věkového složení obyvatelstva správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje k 31. 12. 2006

	CTr	Hli	Hol	Chr	Kra	Lan	Lto	MTr	Par	Pol	Prl	Svi	UnO	VyM	Zam
Obyvatelstvo celkem	18 884	21 488	16 497	81 988	9 216	22 050	26 207	27 293	121 586	19 419	23 766	31 667	26 648	32 234	28 808
v tom ve věku (v %):															
0 - 14	15,0	15,2	15,3	15,0	16,2	16,0	16,2	15,4	13,6	16,1	13,8	15,1	15,3	16,0	16,1
15 - 64	70,6	69,2	70,6	70,2	70,8	71,2	69,6	70,7	70,4	69,3	71,0	71,6	70,0	69,3	70,8
65 a více	14,3	15,6	14,0	14,8	13,0	12,8	14,1	13,9	16,0	14,6	15,3	13,2	14,7	14,7	13,1
Index stárí ¹⁾	95,5	102,4	91,5	98,2	80,0	80,4	87,0	90,3	118,0	90,6	111,2	87,5	95,9	92,3	81,4
Index ekonom. zatížení ²⁾	41,5	44,5	41,6	42,5	41,3	40,5	43,6	41,4	42,1	44,3	40,9	39,6	42,9	44,3	41,3
Průměrný věk															
celkem	40,1	40,0	39,7	40,0	38,6	38,8	39,2	39,5	41,2	39,4	41,0	39,6	39,9	39,7	38,6
muži	38,4	38,3	37,9	38,5	37,3	37,4	37,9	37,8	39,5	37,8	39,5	38,0	38,5	38,1	37,2
ženy	41,7	41,8	41,4	41,5	39,9	40,1	40,4	41,1	42,7	41,1	42,5	41,2	41,3	41,2	39,9

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 - 14 let

²⁾ počet dětí ve věku 0 - 14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Mezi patnácti **správními obvody obcí s rozšířenou působností** Pardubického kraje byla v roce 2006 zaznamenána nejvyšší hodnota indexu stárí na Pardubicku a Přeloučsku, tedy v regionech územně spadajících do okresu Pardubice. Na 100 dětí do čtrnácti let zde připadá již 118, resp. 111 osob pětadesátiletých a starších. Pardubicko a Přeloučsko se rovněž vyznačují nejvyšším průměrným věkem obyvatel. Příznivá věková struktura obyvatelstva je naopak charakteristická pro správní obvody Králíky, Lanškroun a Žamberk. Nalezneme zde vysoké zastoupení dětské složky populace na straně jedné a naopak nízké podíly nejstarší věkové kategorie na straně druhé, s čímž souvisí nejnižší zjištěné hodnoty indexu stárí v kraji.

